

Tanítás a szabadban

Június 26 és július 2 között az Outdoor education: a new way of teaching and learning című képzésen vettem részt Bolognában. Ez idő alatt olyan módszereket ismertem meg, amelyek a szabadban megtartott órákat nem csak a helyszín megválasztása miatt tehetik különlegessé.

Az Erasmus+ keretein belül meghirdetett képzés a szokásos kihívással indult számomra: mindent angol nyelven intéztek, a képzés nyelve is az, a résztvevőkkel is így beszélgethettem. Szerencsére a képzést nyújtó ELA (Erasmus Learning Academy) profin végezte a szervezést, és itthon is rutinosan segített Tringelné Mariann, amiért külön hálás vagyok. Így aztán időpontok, utazás, képzési költségek rendben voltak, a helyszínen meg...

A helyszín Bologna, ahová repülővel (átszállás Bécsben) utaztam az épp beinduló sztrájkhullám közepette. Ebből szerencsére csak a késést éreztem, más hátrányom nem származott. Volt alkalmam lenézni az elapadófélben lévő Pó folyóra is. Bologna nyüzsgő nagyváros, a tornyok városának is hívják számtalan középkori lakótornya miatt, illetve jellegzetes árkádsoraiért nem győztem hálát adni a tűző napsütés idején.

Nehezen tudnám megmondani, hogy a harmincöt fokban a légkondicionált tantermi előadást vagy a hasznosabb kültéri gyakorlatot vártam-e inkább, de szerencsére mégis az utóbbi dominált. Minimális elmélet – például, hogy már az kevesebb stresszt eredményez, ha nem a tanteremben tartjuk az órát, vagy mennyivel javítja az együttműködést a gyerekek között, hisz alapvetően csoportokba szervezve dolgozhatunk velük, és megannyi, akár a saját tapasztalataink által megtámogatott információ – hangzott el a teremben. Szintén jellemző volt a nap eleji indító foglalkozás, ami az előző napon tanultak, tapasztaltak játékos, kreatív felelevenítését, összefoglalását jelentette. A kedvencem ezek közül az volt, amikor kis cédulákra írtuk az eseményeket, majd ezeket a tanárunk véletlenszerűen a padlóra helyezte, nekünk pedig egy bekötött szemű önként jelentkezőt kellett szavak nélkül, általunk előre megbeszélt hangjelekkel (tapssal, csettintéssel stb.) navigálva végigvezetni a cédulákon az események időbeli sorrendjében.

A nagyobb lélegzetvételű alkalmak közül hármat emelnék ki.

Az egyik a képzési helyszín épületében és parkjában szervezett felfedezőjáték volt, ebbe „csomagolták” bele a feldolgozandó anyagot. A játék talán ismerős: kis borítékokat (esetleg QR-kódokat) kell megkeresni a területen, minden egyes borítékban megtalálható egy információ a következő boríték hollétéről. Cél: az összes boríték megtalálása. Az információ pedig lehetett körülírás, képrejtvény, keresztrejtvény stb., ami már önmagában mókás dolog volt, és bele lehetett csempészni a témához tartozó dolgokat. Közben persze számított például a megfigyelőképesség, hisz a keresztrejtvényben kijött a háromszög, de hogy az a parkban a háromszög alakú kiszáradt medencét (tavacsukat ?) akarja jelenteni, az talán nem annyira egyértelmű. Csoportmunka, ötletelés, siker. Amivel mindezt megfejelték: minden borítékban volt egy szövegrészlet, amit szintén gyűjtenünk kellett, a további munkát ezek feldolgozása jelentette: Kurt Hahn élménypedagógiai elveit vettük górcső alá.

A másik egy hatalmas közparkban egy egész délelőttöt kitöltő foglalkozás volt, ahol rendkívül változatos feladatokat kellett megoldanunk a környezetünkben fellelhető anyagok felhasználásával. Ezek egy része a környezet megismerését jelentette, főleg fák és lágyszárúak beazonosítását, de

asszociációs játékok, daltanulás (ékes lett nyelven), filmkészítés, némi térgeometria is belefért. Újfent csoportmunka zajlott, de nehezítéssel: a négy csoporttag közül az egyik csak saját anyanyelvén beszélhetett (lettül), a másik nem nyithatta ki a szemét, a harmadik nem használhatta a domináns kezét és csak a negyediket nem korlátozta semmi. Hogy ez akár toleranciára, segítőkészségre is nevelhet? Szerintem igen. Ide egy képet hoztam, amin a teljesítendő feladat is látszik: 10 pontért kellett valami viselhető ruházati kiegészítőt készítenünk a környéken található nem élő növényekből (plusz 5 pont, ha a képzésvezető tényleg viseli is). Igen, a koszorú az.

A harmadik feladat szintén több órás, városi körülmények között jól alkalmazható. Mi például Bologna jazzkultúráját ismerhettük meg ezen keresztül legalább részben. Az Actionbound alkalmazást használtuk mobiltelefonokon mobilnettel. Ennek során az alkalmazás visz végig bennünket előre kijelölt állomásokon, és gyűjti be a megoldásainkat (pl. megszámloljuk, hány híresség csillaga található a járdába építve stb.). Ideális lehet mondjuk osztálykirándulásokon egy város bejárására kis csoportokban, vagy nemzetközi csoport érkezése esetén akár Miskolc kötetlenebb bemutatására.

Minden tanult módszer esetén felvetődött bennem a kérdés: hogy lesz ebből matekóra, informatika óra? Azt hiszem, hogy ezek olyan módszerek, amelyek egyszerre csak kevesebb ténytet, a tananyagban előírt ismeretet bírnak el, de azok előhívását megkönnyíthetik, mert a tapasztalathoz, az átélt élményhez kötik. Azok a területek viszont, amik a tanteremben ülve nehezebben fejleszthetők például a helyszűke miatt: a csoportmunka, együttműködés, kommunikáció, nagyot nyerhetnek.

A hét mind a képzés, mind a kulturális élmények, mind az angol nyelvi kommunikáció terén nagyon sokat adott. Fárasztó is volt, de megérte a fáradságot.

Köszönöm a lehetőséget, a belém vetett bizalmat és a támogatást Dr. Demjén Péterné Rivasz-Tóth Kingának, és a JEZSU-nak!

Sike László